

Republika e Kosovës
Republika Kosovo-Republic of Kosovo
Kuvendi - Skupština - Assembly

T R A N S K R I P T

**I SEANCËS SOLEMNE TË KUVENDIT TË KOSOVËS
ME RASTIN E VIZITËS NË KOSOVË TË KRYETARIT TË
ASAMBLESË SË MADHE KOMBËTARE TË TURQISË,
z. CEMIL ÇIÇEK, E MBAJTUR MË 20 MARS 2013**

**SA SVEĆANE SEDNICE SKUPŠTINE KOSOVA
POVODOM POSETE KOSOVU PREDSEDNIKA VELIKE
NARODNE SKUPŠTINE TURSKE, G.-dina CEMILA ÇIÇEKA,
ODRŽANE 20. MARTA 2013. GODINE**

**MARS - MART
2013**

Mbledhjen solemne e drejtoi kryetari i Kuvendit, z. Jakup Krasniqi.

KRYETARI: Të nderuar deputetë,
E nderuara presidente e Republikës së Kosovës, zonja Atifete Jahjaga,
I nderuari kryetar i Asamblesë së Madhe Kombëtare të Turqisë, Shkëlqesia Juaj, zoti Cemil Çiçek,
Të nderuar ambasadorë dhe përfaqësues të bashkësisë ndërkombëtare,
Të nderuar përfaqësues të bashkësive fetare në Kosovë,
Të nderuar zonja e zotërinj,
Qytetarë të Republikës së Kosovës,

Në emrin tuaj dhe timin, i dëshiroj mirëseardhje kryetarit të Asamblesë së Madhe Kombëtare të Turqisë, zotit Cemil Çiçek.

Të nderuar të pranishëm,
Më lejoni që të ju drejtohem me një fjalë rasti.

E nderuara presidente, zonja Jahjaga,
Të nderuar zëvendëskryeministra, ministra dhe deputetë,
Të nderuar ambasadorë dhe përfaqësues tjerë diplomatikë,
Zonja dhe zotërinj,
Kam nderin dhe kënaqësinë e veçantë ta prezantoj para jush dhe t'i uroj mirëseardhje në Republikën e Kosovës dhe në Kuvendin e saj, kryetarit të Asamblesë së Madhe Kombëtare të Turqisë, zotin Cemil Çiçek.

Ardhja e tij në vendin tonë dhe këmbimet e vizitave të rregullta të personaliteteve të larta të Kosovës e të Turqisë janë shprehje e qartë e marrëdhënieve të shkëlqyeshme ndërmjet dy vendeve dhe popujve tanë.

Republika e Turqisë është partner strategjik dhe mbështetëse e madhe e Republikës së re të Kosovës.

Kontributi i Turqisë në bilancin e rezultateve tona është shumë i madh, prandaj më lejoni që edhe një herë ta shpreh vlerësimin tonë të lartë dhe mirënjohjen e thellë për këtë vend mik.

Ne angazhohemi për thellimin dhe zgjerimin e gjithanshëm të marrëdhënieve me interes të përbashkët dhe presim të vazhdojë ndihma diplomatike e Turqisë për njohjen e gjerë ndërkombëtare të Republikës së Kosovës, për aderimin e saj në organizata ndërkombëtare, për bashkëpunimin rajonal dhe fuqizimin e subjektivitetit ndërkombëtar të vendit tonë.

Komuniteti shqiptar në Turqi dhe komuniteti turk në Kosovë përbëjnë faktorë nxitës dhe urë afrimi ndërmjet dy vendeve tona.

Zoti kryetar, Cemil Çiçek, kam kënaqësinë të ju ftoj t'i drejtoheni me fjalë Kuvendit të Republikës së Kosovës. Foltorja është juaja!

(Duartrokitje)

KRYETARI CEMIL ÇİÇEK:

Sayın Cumhurbaşkanı, Saygıdeğer Başkan, Sayın Hükümet üyeleri, dost ve kardeş Kosova Cumhuriyetine, değerli milletvekilleri, değerli katılımcılar

Beraberimdeki Türk Parlamenter heyetiyle birlikte Kosova Cumhuriyetini ziyaret etmekten ve sizlere hitab etmekten büyük bir onur duyuyorum. Çok etnisiteli, çok kültürlü ve demokratik Kosovanın en güzel yansıması olan bu yüce Meclisin kürsüsünden sizlere ve Kosova halkına seslenmekten hem kendi adıma, hem de benimle beraber bu önemli anlamlı ziyareti gerçekleştiren milletvekillerimiz adına seslenmekten, sizleri saygılamaktan gerçekten onur duyuyorum.

Bu güzel vesileyle Kosova Cumhuriyetinin beşinci bağımsızlık yıldönümünü en içten dileklerimizle kutluyoruz. Ortak tarihi ve kaderi paylaştığımız kardeş Kosova halkına ve siz değerli milletvekillerine Türk halkının ve Meclisimizin sevgi ve dostluk mesajlarını ileterek sözlerime başlamak istiyorum.

Şunu irade etmeliyim ki, Kosovaya geldiğimiz andan itibaren kendimizi evimizde gibi hissetmekteyiz. Heyetimize gösterilen konukseverlik ve samimi ilgiden dolayı şükranlarımı sunuyorum.

Sayın Başkan, Saygıdeğer milletvekilleri

Kosova bağımsızlığının beşinci yılında temel devlet kurumlarını oluşturmuş ve evrensel standartlarda bir demokrasi ve hukuk sistemi tesis etme yönünde büyük adımlar atmıştır. Kosova üzerindeki uluslararası gözetimin eylül 2012 kaldırılması Kosovanın bağımsızlığının ilanından bu yana geçen kısa süre içinde her alanda kaydettiği ilerlemeleri teyid etmiştir. Türkiye olarak Kosovanın başarılarından gurur duyuyoruz. Kosovanın mürefeh bir gelecek yaratma çabalarını takdir ediyor ve Kosova kurumlarının reform çalışmalarını samimi biçimde destekliyoruz. Ülkemiz şimdi olduğu gibi, gelecekte de bu desteğini devam ettirecektir. Yüzyıllara dayanan tarihi, kültürel ve beşeri birliktelik bugün Kosovanın ve kardeş Kosova halkının Türkiye açısından taşıdığı önemde kendini göstermektedir. Türk halkı Kosovanın zor günlerinde kardeş Kosova halkının kederini nasıl paylaştıysa, bağımsızlığın ilan edildiği gün de Kosova halkının duyduğu coşkuyu aynı şekilde yaşamıştır. Bu nedenle Türkiye, Kosovayı ilk tanıyan ülkeler arasında olmanın gururunu yaşamaktadır. Bağımsızlığın ilanından sonra da Türkiye her zaman tüm kurumlarıyla Kosovanın yanında olmuştur. Türkiye gelecekte de Kosovaya destek olmaya devam edecektir. Türkiye ile Kosova arasında her alanda mükemmel seviyede süren ilişkiler gücünü ortak tarihi ve kültürel geçmişten alan köklü kardeşlik ve dostluk bağlarına dayanmaktadır. Bölgede kalıcı barış ve istikrarlığın sağlanması bakımından uluslararası toplumun güvenilir bir ortağı olarak sağlam adımlarla Avrupa ve Avrupa-Atlantik kurumlarıyla bütünleşme yolunda ilerleyen istikrarlı bir Kosovanın varlığı hayati önem taşımaktadır. Kosovada Türk toplumunun varlığı ve Türkiyede de Kosova kökenli pek çok vatandaşımızın bulunması ilişkilerimizi daha da derinleştirmektedir. Türkiye

Cumhuriyetinin bağımsızlığının sembolü olan İstiklal Marşımızın şairi Mehmet Akif Ersoyun Kosovanın İpek şehrinden olması ortak hafızamızın ve değerlerimizin ne kadar köklü ve benzersiz olduğunun en güzel kanıtıdır. Kosovadaki ortak tarihi mirasımızın simgeleri olan pek çok eserin de ülkelerimiz arasında dostluk köprüsü olduğunu inanıyor, bu eşsiz eserlerin Kosovanın tarihi ve kültürel zenginliğini en güzel şekilde yansıttığını düşünüyorum. Türkiye çok kültürlü demokratik hukukun üstünlüğünü sağlamış ve mürefeh Kosovaya her alanda desteğini geçmişte be bugün olduğu gibi gelecekte de sürdürecektir. Türkiye ile Kosova arasındaki yakın dostluk ve kardeşlik ilişkilerine ortak çabalarımızla gelecek nesillere daha güçlü bir şekilde taşınacağına gönülden inanıyorum.

Sayın Başkan, Saygıdeğer Milletvekilleri

Tarihi, kültürel ve coğrafi anlamda bir Balkan ülkesi olan Türkiye, ortak değerlerle bağlı bulunduğu Balkanlarda barış ve istikrarlığın korunmasına bir dış politika önceliği olarak her zaman büyük önem vermektedir. Bölge ülkelerinin geçmişten alınan dersleri, uyum ve işbirliği yönünde kullanılarak, kalıcı barışın sağlanması için ortak çaba sarfetmelerinde büyük yarar görüyoruz. Son yirmi yıl içinde yaşanan acı tecrübeler, Balkanlarda huzur ve refahın tüm dünya için ne kadar önemli olduğunu göstermiştir. Bu itibarla Kosova Cumhuriyetinin toprak bütünlüğü ve istikrarı, Balkanlarda ve Avrupa coğrafyasında barışın korunması bakımından uluslararası toplumun üzerinde hasasiyette durması gereken bir konudur. Balkanlarda huzur ve istikrar ortamının tesis edilmesinde NATO ve Avrupa Birliği üyeliği perspektifinin çok önemli olduğuna inanıyoruz. Bu çerçevede Kosovanın Avrupa Birliğiyle bütünleşme hedefini sonuçlandırma yönünde istikrarlı bir şekilde ilerlemesinden de memnuniyet duyuyor, Avrupa Birliği ve Avrupa-Atlantik kurumlarıyla entegrasyonunda Türkiye olarak güçlü şekilde destek veriyoruz. Bu hedefe işleyen ve etkin devlet kurumların oluşturulması geçmişin ağır yükünden arınmış bilinçli nesiller yetiştirilmesi, diyalog ve işbirliği anlayışının bölge genelinde egemen kılınmasıyla ulaşılabilecektir. Bölgede barış ve istikrar, bölge ülkeleri arasında iyi komşuluk ilişkileri ve her alanda yakın işbirliği tesis edilmesiyle gerçekleşebilecektir. Kosovanın kuzeyindeki gergin durumun sadece Kosovada değil, tüm Balkanlarda barış ve istikrara yönelik bir tehdit olduğuna ve şiddet içeren hiçbir eylemin hoşgörülemediğine inanıyoruz. Bölgedeki sorunların çözümünün ancak diyalogla ve iletişim kanallarının açık tutulmasıyla mümkün olduğunu düşünüyoruz. Bu çerçevede Priştine-Belgrad diyalog sürecini destekliyor, gelişmeleri yakından takip ediyoruz. Bu sürecin Kosova ve Sırbistan arasındaki ilişkilerin normalleştirilmesine yönelik önemli bir araç olduğu kadar her iki ülkenin Avrupa Birliğiyle bütünleşme sürecini kolaylaştıran bir etken olduğunu da düşünüyoruz. Görüşmeler çerçevesinde varılan mutabakatın, inşallah böyle bir mutabakat bugün hasıl olur, varılacak mutabakatları memnuniyetle karşılıyor bunların başarılı bir şekilde uygulanmalarını temenni ediyoruz. Siyasi diyalogun da her iki ülke halkı için olumlu sonuçlar getirmesini umuyoruz. Son zamanlarda kuzey Kosova da dahil, bölgede yaşanan gerginliğe ilişkin olarak her iki ülkenin siyasi ve üst düzey yetkililerinin soğukkanlı ve sakin bir tutum sergileyerek, kalıcı bir çözüm bulunana kadar uluslararası toplumla işbirliğini sürdürmelerini diliyoruz.

Sayın Başkan, Saygıdeğer Milletvekilleri

Türkiye, Kosovada çoğulcu demokrasi, hukukun üsütünlüğü, evrensel insan hakları ve azınlık haklarına saygı gibi çağımızın temel değerlerinin geliştirilmesinin önemine inanmaktadır. Ayrıca Kosova ile komşuları arasındaki karşılıklı güven ve işbirliği ortamın oluşturulması çabalarına büyük önem vermektedir. Kosova Cumhuriyetinin milletler ailesinin bölgesel barış ve istikrara katkıda bulunan sorumluluk sahibi bir üyesi olarak tüm komşularıyla iyi ve dostane ilişkiler kurma yönündeki tutumunu destekliyoruz. Kosova Cumhuriyetinin uluslararası toplumda giderek artan oranda kabul görmesi ve tanınmasından da hem gayret ediyoruz ve bundan memnuniyet duyuyoruz. Hali hazırda İMF ve Dünya Bankasına üye olan Kosovanın 2012 yılının kasım ayında Avrupa İmar ve Kalkınma Bankasına üyeliğinden keza geçtiğimiz 28 şubatta da Bölgesel İşbirliği Konseyine Kosova adıyla katılmış olmasından büyük mutluluk duyduk. Kosovanın bağımsızlığının daha fazla ülke tarafından tanınması için Türkiye olarak ikili ilişkilerinizde ve uluslararası platformlarda etkin bir çaba içerisinde olduğumuzu bilmenizi isterim. Ülkemiz Kosovanın tanınması ve uluslararası örgütlere üyeliği yönündeki desteğini kararlılıkla sürdürecektir. Kosovanın önümüzdeki dönemde daha fazla ülke tarafından tanınacağına ve yakın zamanda bu sayının yüzü geçeceğine inanıyoruz. Türkiye, kardeş Kosova Cumhuriyetinin bu güne kadar sağladığı başarılarını devam ettirmesi için geçmişte olduğu gibi desteğini daima sürdürecektir.

Sayın Başkan, Değerli Milletvekilleri

Bildiğiniz üzere Türkiye ve Kosova arasında her alandaki yakın ilişkiler iki ülkenin devlet adamları arasında sıklıkla yapılan üst düzey ziyaretlerle daha da güçlenmektedir. Parlamentolarımız arasındaki yakın işbirliği de Kosova Meclisinin değerli milletvekilleri ve milletvekillerimizin çeşitli vesilelerle karşılıklı olarak yoğun temaslarıyla sürmektedir. Bu temaslar iki ülke arasında tecrübe ve bilgi paylaşımını artırmakta, ülkelerimiz ve halklarımız arasındaki bağların daha da güçlendirilmesine katkı sağlamaktadır. Hatırlanacağı üzere Sayın Meclis Başkanı değerli mevkidaşım Sayın Yakup kardeşim Meclis Başkanı divan üyeleriyle birlikte 2009 yılı ocak ayı başında ilk ziyaretlerini ülkemize ve Türkiye Büyük Millet Meclisine yapmıştı. Sayın Başkanı 2012 yılında tekrar ülkemizde ağırlamaktan büyük bir memnuniyet duyduk, kendisiyle bu çerçevede yararlı görüşmeler yaptık. Türkiye Büyük Millet Meclisi Dışişleri Komisyonu heyeti de mayıs 2012 de Kosovaya resmi bir ziyaret gerçekleştirdi. Türkiye-Kosova Parlamentosu Dostluk Gurubunun Kosova tarafı Başkanı Sayın Müferra Şinik ve beraberindeki heyeti de geçtiğimiz ay Türkiyede ağırladık. Şimdi ben de beraberimde milletvekillerimizle Kosovayı ziyaret etmekten ve aranızda olmaktan büyük bir mutluluk duyuyorum. Türk halkı ve onun temsilcisi olan parlamentomuzun kardeş Kosovaya karşı çok derin sevgi ve dostluk duyguları vardır. Parlamentolarımız arasında mükemmel düzeyde seyreden ilişkilerin önümüzdeki dönemde de daha da güçlenerek devam edeceğini inanıyorum.

Sayın Başkan, Değerli Milletvekilleri

İstikrar ve refahın sağlanması için ekonomik kalkınma vazgeçilmez bir unsurdur. Kosovanın ekonomik ve sosyal kalkınmasını tamamlayarak uluslararası toplum içinde hakettiği yeri alması başlıca dileğimiz ve beklentimizdir. Bu çerçevede uluslararası toplumun Kosovanın gelişmesine ve kalkınmasına desteğini sürdürmesi büyük önem

taşımaktadır. Son yıllarda Türkiye ile Kosova arasındaki ekonomik işbirliğinde önemli mesafeler kaydedilmiştir. Türk özel sektörünün Kosovada başta ulaşım, altyapı, sağlık, bankacılık ve eğitim olmak üzere, her planda başarılı yatırımları bulunmaktadır. Söz konusu yatırımların değeri 2012 yılı sonu itibarıyla 278 milyon auroya ulaşmıştır. Buna ilavetten mütaitlik sektörümüzün Kosovaya toplam yatırımı ise yaklaşık 800 milyon aurodur. Özel sektörümüzün ekonomi ve ticari ilişkilerimizin geliştirilmesine ve Kosovanın ekonomik yönden kalkınmasına katkıda bulunan yatırımlarının artmasına yönelik çabalarını desteklemeye devam edeceğiz. Ülkemiz ve Kosova arasındaki ekonomik ilişkilerin hukuki zemin kazanması amacıyla 2008 yılından bu yana pek çok anlaşma imzalanmıştır. Türkiye ile Kosova arasında müzakereleri devam eden serbest ticaret anlaşmasının da yakın zamanda sonuçlandırılmasını umut ediyoruz. Kosovanın serbest ticaret anlaşması müzakereleri yaptığı ilk ülkenin Türkiye olması bizler için ayrı bir önem ve ekonomik ilişkilerimizin ulaştığı nokta açısından özel bir anlam taşımaktadır.

Sayın Başkan, Değerli Milletvekilleri

Türkiye Kosovanın ekonomik kalkınmasının yanı sıra, güvenlik ve istikrarının sürdürülmesine de büyük önem vermektedir. 1999 yılından itibaren Birleşmiş Milletler, NATO, Avrupa Birliği, Avrupa Güvenlik ve İşbirliği Teşkilatının buradaki misyonları nezdinde faaliyet gösteren asker, polis ve uzmanlarımız aracılığıyla Kosovaya güvenlik alanında sağladığımız katkıları ihtiyaç duyduğu sürece devam ettireceğiz. Priştinedeki Büyükelçiliğimize ilavetten Türk İşbirliği ve Koordinasyon Ajansı TİKA ve Yunus Emre Türk Kültür Merkezleri de Kosovada önemli faaliyetler yürütmektedir. Valiliklerimiz, belediyelerimiz, üniversitelerimiz ve ticaret odalarımız başta olmak üzere, ülkemizden pek çok kurum ve kuruluş ta Kosovaya her alanda desteğini sürdürmektedir. Bildiğiniz üzere Kosova ve Türkiye arasındaki beşeri bağlar çok özel bir öneme sahiptir. Kosovada soydaşlarımız, akrabalarımız, ülkemizde ise çok sayıda Kosova kökenli vatandaşlarımız, sizin akrabalarınız ve kardeşleriniz bulunmaktadır. Beşeri ilişkilerimiz iki ülke arasındaki ilişkilerde köprü rolü oynamakta Kosovanın siyasi, ekonomik ve kültürel hayatına olumlu katkılarda bulunmaktadır. Tüm Kosova halkıyla ortak bir kaderi gururla paylaşan Kosovalı Türkler, Kosovaya her türlü katkıyı sağlamaya çaba göstermekte ve tüm kurumlarıyla sahiplenmektedirler. Kosovalı Türklerin siyasi hayatta bir istikrar unsuru olarak yer almaları, bu parlamento çatısının altında sizlerle birlikte çalışmalarını bizleri ziyadesiyle memnun etmektedir. Şu anda bu yüce Mecliste Türk kökenli milletvekilleri, Kosova hükümetinde Bakan ve Bakan yardımcılarıyla temsil edilen Türk toplumunun Ahtisari Planı ve Kosova Anayasasıyla garanti altına alınan çok etnikli, çok kültürlü Kosova için olumlu bir örnek teşkil ettiğine inanıyoruz. Bu bağlamda Kosova yönetiminin Kosovalı Türklerin haklarının korunması için bugüne dek gösterdiği çabalardan duyduğumuz memnuniyeti de özellikle dile getirmek istiyorum. Türkiye-Kosova dostluğunun gün geçtikçe daha da güçleneceğine ve halklarımız arasındaki kardeşliğin aynı canlılıkla geleceğe taşınacağına inancımız tamdır.

Sayın Başkan, Saygıdeğer Milletvekilleri

Sözlerime son verirken Sayın Başkana ve yüce Kosova Meclisine bana bu fırsatı verdikleri için teşekkürlerimi ve en iyi dileklerimi bir kez daha sumak istiyorum.

Bağımsız ve genç Kosova Cumhuriyeti, Kosova halkının ortak azim ve sağduyusunun sonucudur. Kosova Cumhuriyetinin Balkanlarda kalıcı barış ve istikrar doğrultusunda üstlendiği yapıcı rolü sürdüreceğine inanıyoruz. Bu vesileyle dost ve kardeş Kosova Cumhuriyetinin bağımsızlığının beşinci yılını tekrar kutluyor, nice başarılı ve refah dolu yıllar diliyorum. Kosova halkını temsil eden sizlere ve yüce Kosova Meclisine en derin saygılarımı sunuyorum.

(Duartrokitje)

KRYETARI: Të nderuar deputetë,
Të nderuar qytetarë,
Në emrin tuaj dhe timin e falënderoj kryetarin e Kuvendit të Madh Kombëtar të Republikës së Turqisë për fjalën miqësore, mbështetëse dhe premtuese.

Të nderuar të pranishëm,
Ju falënderoj për pjesëmarrjen tuaj dhe me kaq po i përmyllim punimet e kësaj seance solemne. Faleminderit!

*E përgatiti:
Njësia për Transkriptim dhe Lekturë*